

תת"ע 2269/01/15 - מדינת ישראל נגד עודה אימן עודה אימן

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו
תת"ע 2269-01-15 מדינת ישראל נ' עודה אימן

לפני
המאשימה
כבוד השופט דן סעדון
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד נאוזה עוז

נגד
הנאשם
עודה אימן עודה אימן
ע"י ב"כ עו"ד לירון אוליאל

גזר דין

1. ביום 1.1.15 נהג הנאשם בלב העיר ת"א כשהוא שיכור ובלתי מורשה לנהיגה. לאחר שהובא לדין הוא הודה בעבירות של נהיגת רכב בשכרות וכבלתי מורשה. לבקשת סנגורו נשלח הנאשם לקבלת תסקיר שירות מבחן.

2. שירות המבחן חיבר מספר תסקירים בעניינו של הנאשם. מן התסקירים עולה כי הנאשם גילה מוטיבציה ורצון להשתלב בהליך טיפולי. הוא סיים בהצלחה הליך טיפולי שנמשך 9 חודשים. במהלך תקופה זו מצא הנאשם עבודה, החל ללמוד וסילק חובות. שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם צו מבחן לשנה על מנת לאפשר לו להמשיך בהליך הטיפול. כמו כן המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם מאסר קצר שירוצה בעבודות שירות על מנת להציב גבול לנאשם. לאחר מכן הגיש שירות המבחן תסקיר, אחרון, בו ציין שהניח בטעות כי ניתן להפעיל את המאסר המותנה התלוי ועומד נגד הנאשם ולאפשר ריצויו בעבודות שירות. לאחר שהתברר כי נוכח אורך המאסר המותנה הדבר אינו אפשרי הומרה ההמלצה להטיל מאסר בעבודות שירות בהמלצה להטיל צו של"צ בהיקף 250 שעות.

טיעוני הצדדים

3. התביעה טוענת כי נוכח חומרת נסיבות האירוע והעובדה כי לחובת הנאשם מספר הרשעות קודמות בעבירות של נהיגה בזמן פסילה וכבלתי מורשה יש למצות עם הנאשם את הדין ולא לשעות להמלצת שירות המבחן. ההגנה טוענת כי יש לאמץ את המלצת שירות המבחן ולתת משקל לתהליך הטיפולי הממושך שעבר הנאשם ולתוצאותיו החיוביות כעולה מן התסקירים. בהתאם, עותרת ההגנה להטיל על הנאשם ענישה שיקומית בעיקרה תוך הארכת עונש המאסר המותנה התלוי ועומד נגד הנאשם.

דין והכרעה

4. טיעוני הצדדים מבטאים מתח בין שיקולי הלימה לשיקולי שיקום. מתן בכורה לשיקולי הלימה יביא להטלת עונש

קשה על הנאשם, בהתאם לחומרת מעשיו בנסיבות. מתן בכורה לשיקולי שיקום עשוי להביא להארכת המאסר המותנה והטלת ענישה שלא תפגע בתהליך שיקומו של הנאשם. זה יהיה סדר הדין. תחילה אקבע את מתחם העונש ההולם בנסיבות. לאחר מכן אקבע את היחס הראוי בין שיקולי הלימה לשיקולי שיקום ואדרש לשאלה אם יש מקום לסטות ממתחם העונש ובאיזה אופן. בסופו של דבר אקבע את מקומו של הנאשם במתחם או בסטייה ממנו, לפי העניין.

מתחם העונש ההולם

5. מתחם העונש ההולם במקרה זה נע בין מאסר על תנאי, פסילת רישיון בת 24 חודשים, פסילה על תנאי וקנס לבין מאסר בפועל בן שנה, מאסר על תנאי, פסילה בת 40 חודשים, פסילה על תנאי וקנס. האירוע, בנסיבותיו הוא חמור. הנאשם נהג במקרה זה בליבה של עיר, מבלי שהוכשר לנהיגה. כידוע, "נהיגה בלי רישיון נהיגה משמעה הסטוטורי נהיגה ללא כישורי נהיגה וממילא סיכון הזולת ומעבר לכך נאמר לא אחת כי משמעות נהיגה כזאת, בהיעדר ביטוח, היא הטלת פיצוי הנפגעים על הציבור" (רע"פ 2666/12 עטאללה נ' מדינת ישראל (23.4.12). בהתאם, נקבע בעפ"ת 25225-03-13 גטיס נ' מדינת ישראל כי "אין מקום לסליחה ואין מקום לרחמים כלפי מי שמבצע עבירה זו לראשונה בחייו... לפיכך העונש ההולם לעבירת נהיגה על ידי בלתי מורשה כבר בפעם הראשונה הוא מאסר בפועל, לא בעבודות שירות אלא בפועל ממש..". בעפ"ת 32736-03-12 מדינת ישראל נ' אבו סבילה נקבע כי מתחם העונש ההולם למי שנהג כשהוא שיכור ובלתי מורשה (לעניין רכיב המאסר) נע בין מאסר על תנאי למאסר בן שנה.

במקרה זה מצטרף לסיכון האינהרנטי הגלום בנהיגת הנאשם כבלתי מורשה סיכון נוסף הנובע מהיות הנאשם במצב שכרות; שכרות שיש בה כדי לערפל את שיקול דעתו של הנהג ולהקשות את חושי (ע"פ 5002/94 בן איסק נ' מדינת ישראל). על העבירה של נהיגת רכב בשכרות נאמר כי היא מהווה אחד הגורמים המרכזיים לתאונות הדרכים שהפכו "מכת מדינה" ועל כן מתחייבת נקיטת יד קשה כלפי מי שנתפס נוהג כשהוא שיכור (רע"פ 861/13 קאייס נ' מדינת ישראל). שכרות צוינה כאחת "מן הרעות החולות שבכביש, שסכנתן בצידן ועלולות לגרום לאסונות בבחינת "מכונת מוות נעה". ההחמרה היא גישת המחוקק וסטייה ממנה היא חריג והמחמיר אינו מפסיד" (ע"פ 3638/12 וקנין נ' מדינת ישראל). בהתאם לגישה מחמירה זו קבע הדין פסילת מינימום בת 24 חודשים למי שהורשע בעבירה של נהיגת רכב בשכרות, ללא עבירה נוספת בצידה (סעיף 39א לפקודת התעבורה). כמו כן נפסק ביחס למי שנהג שיכור בריכוז 375 מ"ג אלכוהול - ריכוז נמוך מזה שנמצא בגופו של הנאשם במקרה הנדון - כי מתחם העונש ההולם בנוגע לרכיב המאסר נע בין מאסר מותנה למאסר בפועל (רע"פ 8261/14 אלחרר נ' מדינת ישראל).

6. במקרה זה תלוי ועומד נגד הנאשם עונש מאסר מותנה בן 12 חודשים. לאור עברו התעבורתי המכביד של הנאשם הכולל עבירות דומות ועבירות של נהיגת רכב בזמן פסילה אין קושי לקבוע כי גזירת הדין על פי שיקולי הלימה בלבד צריכה להוביל להפעלת המאסר המותנה והטלת מאסר על תנאי, פסילה ממושכת ביותר, פסילה על תנאי וקנס. ענישה זו תואמת גם את חלקו העליון של מתחם העונש ההולם שהוצג לעיל.

היחס בין שיקולי הלימה לשיקולי שיקום

7. העיקרון המנחה בתיקון 113 לחוק העונשין הוא עקרון ההלימה. בית המשפט מצווה להטיל על נאשם עונש ההולם את חומרת מעשהו בנסיבותיו. עם זאת, יש ונאשם חוזר למוטב או מראה סימנים מבטיחים לכך כי יחזור למוטב. ההשפעה של שיקולי שיקום על העונש עשויה להיות הן בסטייה ממתחם העונש עצמו והן בסטייה בתוך המתחם שנקבע.

עם זאת חשוב לציין לעניין שיקולי שיקום כי בית המשפט אינו חייב לסטות ממתחם העונש שקבע אלא רשאי לעשות כן וזאת אם מצא כי הנאשם "השתקם" או קיים סיכוי ממשי שישתקם. על פי ההלכה יהיה מקום להורות על הארכת מאסר מותנה משיקולי שיקום "במצבים שבהם מוצדק לתת לנאשם הזדמנות נוספת לחזור לדרך הישר כאשר הוא מראה סימנים המניחים יסוד לציפייה כי כך יהיה" (רע"פ 7391/08 מחאג'נה נ' מדינת ישראל (14.9.09)).

8. עם זאת, אימוץ שיקולי שיקום אין משמעו זניחת שיקולי הלימה. אכן " אם ניתן להטיל עונש הקרוב יותר לעונש ההולם מבלי לפגוע בשיקומו של הנאשם יש להעדיף עונש זה מעונש קל יותר" (אורן גזל - אייל, חריגה ממתחם העונש ההולם, **ספר דורית ביניש**, 539, 550).

סטייה ממתחם העונש משיקולי שיקום

9. השאיפה הנורמטיבית היא להטיל על נאשם עונש קרוב ככל האפשר לעונש ההולם את נסיבות ביצוע העבירה, מבלי לפגוע בשיקומו. אני סבור כי למרות שהפעלת עונש המאסר המותנה בן 12 חודשים נגד הנאשם היא אפשרית וסבירה משיקולי הלימה עונש כזה עשוי לפגוע בשיקום הנאשם. בנסיבות אלה נסוגים שיקולי הלימה, באופן חלקית, מפני שיקולי השיקום. עם זאת, צו השל"צ עליו ממליץ שירות המבחן ובהיקף עליו הוא ממליץ אינו מבטא כראוי את יתר שיקולי הענישה הרלוונטיים במקרה זה ובראשם שיקולי הלימה והרתעה.

קביעת העונש בגדר המתחם

10. לצורך קביעת מקומו של הנאשם במתחם, יש לזקוף לזכותו את ההודיה המידית ונטילת האחריות; אחריות שהתבטאה בראש ובראשונה בנכונות ומוטיבציה להשתתף בהליך שיקומי ממושך ולא פשוט. מנגד, יש לזקוף לחובתו של הנאשם את עברו התעבורתי המכביד עליו עמדתי לעיל. אינני סבור שיש לתת בנסיבות המקרה משקל לכאן או לכאן להתמשכות ההליך. התמשכות ההליך נבעה בראש ובראשונה מאילוצי שירות המבחן והצורך לעקוב אחר השתלבות הנאשם בהליך הטיפול אותו עבר. מכיוון שהנאשם יזם את המהלך השיקומי איני סבור כי יש לאפשר לו ליהנות מכל העולמות היינו לאפשר סטייה לקולא ממתחם העונש משיקולי שיקום ובה בעת להקל עוד יותר בעונשו בשל התמשכות ההליך הנובעת מאותם שיקולי שיקום.

לאור כל האמור אני קובע את עונשו של הנאשם בגדר המתחם שהוצג כמפורט להלן:

1. מטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף של 350 שעות.
2. מאריך את המאסר המותנה (12 חודשים) בתיק 44662-11-11 למשך שנתיים ממועד גזר דין זה.
3. פוסל את רישיון הנהיגה של הנאשם למשך 40 חודשים, ללא ניכוי. הרישיון יופקד עד ולא יאוחר 17.9.17 במזכירות בימ"ש זה.
5. פסילה מותנית בת 12 חודשים למשך 3 שנים על עבירות של נהיגה בשכרות, נהיגה כבלתי מורשה, נהיגה בזמן פסילה ונהיגה בהשפעת משקאות משכרים.
6. קנס בסך 5000 ₪ או 45 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים שווים ורצופים החל מ 17.8.17 ובכל 17 לכל חודש עוקב. באחריות הנאשם לקבל שוברים לתשלום הקנס ממזכירות בימ"ש

זה.

זכות ערעור לבימ"ש המחוזי בת"א תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ג תמוז תשע"ז במעמד הצדדים, 17/07/2017